

[Westergaard Andersen.]

at løbe denne risiko, man kan udrette noget virkeligt for de idealer, man har.

Den holdning er kun foragt værd, der går ud på at samarbejde, når man selv kan få alle fordelene. På den måde kan vi alle samarbejde, men på den måde bliver der intet internationalt samarbejde. Vil vi et internationalt samarbejde i Europa, må vi tage ulemperne med.

EF-medlemskabet er det realistiske tilbud om bedre internationalt samvirke, som vor generation får. Jeg er overbevist om, at det kun bliver en station på vejen til et verdensomspændende fællesskab. De faktorer, der trækker i retning af, at vi nu må samarbejde, forpligtende, bindende, med hinanden i Europa, disse faktorer vil i deres videre konsekvens — derom er jeg overbevist — virke til, at vi kommer ind i et videregående samarbejde som den næste fase.

Jeg kan ikke se, hvordan kloden med dens stadig voksende problemer kan klare disse problemer bare et halvt hundrede år frem i tiden uden et sådant fællesskab — ikke en løs snak om, at vi godt kan lide hinanden og gerne vil samarbejde, men et virkelig forpligtende samarbejde.

Jeg tror, det er naivt at mene, at vi i den danske befolkning, der i dag føler, at dette er et skridt, som det er overordentlig svært at overskue, selv om det er et skridt, der vedrører en verdensdel, hvis lande på så mange måder ligner hinanden, selv om det er en verdensdel, der har i hvert fald et tusindårigt kulturfællesskab, at vi skulle kunne forestille os, at det bliver let at gå over i et endnu større samarbejde; det synes jeg er naivt. Det ville jo sige, at de små 200 staters fulde suverænitet, som vi har i øjeblikket, med ét slag skulle kunne ophæves eller i hvert fald reduceres, når vi skal etablere det globale samarbejde. Jeg tror, mange af de betæneligheder, som er gjort gældende her, ville være endnu større, hvis man skulle skride til et forpligtende samarbejde for de 200 selvstændige stater, og derfor anser jeg mellemstationer for nødvendige. Det er naivt at tro, man kan gøre det uden mellemstationer. Vi kan med EF gøre erfaringer om, hvordan man indskrænker enkelte landes suverænitet for at arbejde sammen i et større fællesskab, og de erfa-

ringer bliver nødvendige for verden, hvis vi skal videre.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 20.

Mødet udsat kl. 18.51.

Mødet genoptaget kl. 20.

Forhandlingen genoptoges.

Birte Weiss: Spørgsmålet om den danske kulturs overlevelse i EF blev noget polemisk kommenteret i adskillige af indlæggen i går, mest temperamentsfuldt af hr. Lembourn; både Luther og Steffens blev taget i ed for at bevidne hans forståelse for kulturens åbenhed over for påvirkninger udefra. Det er forståeligt, at man kan argumentere på den måde i kredse med et gammeldags snævert kultursyn, der sætter lighedstegn mellem kunst og kultur. Jeg havde dog bare ventet, at hr. Lembourn for længst havde forstået, at kultur ikke bare er Guldhornene, Vallekilde højskole, Niels Matthiasen, Bournonville og den del af det nationale særpræg, som for en daler kan beses på museerne.

Hvis man i stedet ved kultur forstår den måde, som man opfatter og ønsker at efterleve demokratiet på, så er det efter min mening mere end tvivlsomt, at den kan klare sig uantastet igennem EF. Så har det nemlig noget at gøre med økonomi og politik, med magt og inddomsfordelingen i samfundet, med lighedsprincippet og med ønsket om, at afstanden mellem dem, der bestemmer, og dem, der bestemmes over, skal være så kort som overhovedet muligt.

Det er altså ikke rimeligt, at man i denne debat blot henviser til, at danskerne har haft nogle meget væsentlige kulturelle påvirkninger fra de lande, der i dag udgør fællesmarkedet. Selvfølgelig har vi det. Det tror jeg at enhver litteraturhistoriker vil skrive under på, det vil enhver kunsthistoriker skrive under på og enhver religionshistoriker. Men det er simpelt hen slet ikke det, sagen